

3. Ришов В. Перспективи інноваційного розвитку України (аналітична доповідь). URL: <http://www.niss.gov.ua>.
4. Климчук О.В. Управлінські аспекти формування економіко-енергетичної безпеки України на засадах розвитку біоенергетики: Монографія. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2021. 576 с.
5. Про інноваційну діяльність: Закон України від 05.12.2012 р. № 40-15. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
6. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. № 3715-17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

УДК 338:436-043.86

Скрипник В.В., к.е.н., доцент
Луганський національний університет ім. Т. Шевченка

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

Трансформаційні процеси у національній економіці викликали глибокі та масштабні інституціональні зміни в аграрному секторі. Ринкові перетворення вітчизняного аграрного сектору мають суперечливий характер і поки що є незавершеними. На місце дореформених інститутів прийшли якісно нові інститути, що мають відповідати ринковим вимогам, а їх формування і розвиток відбувається здебільшого штучно, шляхом запозичень, без урахувань особливостей та соціально-економічних умов аграрного сектору, а також незважаючи на специфіку національної економіки.

Економічний зміст, особливості, проблеми аграрного сектора економіки займають провідне місце у працях вітчизняних учених економістів аграрного

спрямування. Значний внесок у висвітлення питань формування та функціонування аграрного сектора економіки здійснили такі вітчизняні вчені, як В. Андрійчук, О. Боднар, П. Гайдуцький, Б. Губський, М. Дем'яненко, Т. Дудар, С. Кваша, М. Малік, П. Саблук, О. Шпичак та ін.

Не зважаючи на значну кількість наукових праць з цієї проблематики існує необхідність постійного моніторингу тенденцій інноваційного поступу з метою виявлення та вирішення проблем розвитку підприємств аграрного сектора економіки з урахуванням інституційних змін.

На сьогодні однією з найбільш глобальних проблем для сучасного аграрного сектору є збереження його конкурентоспроможності в умовах зовнішнього середовища, що безперервно змінюється, та інноваційний розвиток. Ця проблема в сукупності з цілим комплексом подібних проблем не є для сучасного аграрного сектору новою, однак, незважаючи на більш, ніж десятирічну спробу адаптуватись до вимог ринкових відносин, цілий ряд суб'єктів аграрного сектору досі не можуть повернутися до обсягів виробництва часів директивної економіки. Однією з найголовніших причин подібної ситуації, на наш погляд, є відсутність налагодженого механізму інституційного забезпечення функціонування аграрного сектору [3, с. 54].

На нашу думку, необхідною умовою забезпечення довгострокової конкурентоспроможності аграрного сектору є здатність до ефективного функціонування, під яким слід розуміти особливим чином організовану систему, яка включає сукупність виробничих, фінансових, кадрових, інформаційних та інноваційних можливостей, спрямованих на забезпечення довгострокового розвитку аграрного сектору на основі сформованих стратегій.

Для вирішення завдань вітчизняного агроінноваційного розвитку у напрямі, максимально наближеному до загальносвітових тенденцій, необхідно здійснити кардинальні перетворення у межах як усієї національної інноваційної системи, так і її аграрної складової. При цьому на рівні агроінноваційної

системи важливо забезпечити кількісне і якісне зростання інноваційних пропозицій, підвищення сприятливості виробників до нововведень, а також формування ефективної «провідної» мережі від науки до виробництва [1, с. 228].

У формуванні та забезпеченні функціонування агроінноваційної системи визначальна роль належить державі, яка повинна не тільки вибудувувати остов такої системи і розробляти сукупність дійових механізмів взаємодії її складових, але й стимулювати розвиток у відповідному напрямі вітчизняної фундаментальної науки, забезпечувати фінансування фундаментальних досліджень в аграрній сфері. Як свідчить досвід інноваційного розвитку провідних економік світу, необхідно також на вищому рівні керівництва країною усвідомити значення впровадження нових технологій для забезпечення подальшого розвитку аграрного сектору, стимулювання творчого процесу і створення умов для його розвитку, компетентного вибору інноваційних пріоритетів та неупередженого відбору відповідних кожному з них проектів, а також розробки механізмів непрямої підтримки модернізації аграрного сектору, насамперед, для здійснення впливу на процес формування ринку агроінновацій, оскільки рішення щодо їх упровадження приймає безпосередньо агровиробник [2, с. 23].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що для вітчизняного аграрного сектору головною метою розвитку має стати його розвиток на інноваційній основі. З метою удосконалення розвитку інноваційного процесу у найближчій перспективі необхідно здійснити наступні заходи: досягти чіткої послідовності в інноваційному законодавстві; сприяти покращенню загального фінансового стану аграрних підприємств; забезпечити надання цілеспрямованої державної підтримки тим підприємствам, які здійснюють власні розробки інноваційного продукту й технологій; активізувати діяльність державних академічних та галузевих науково-дослідних установ щодо співпраці з аграрними

формуваннями, узгодити інтереси науково-дослідних установ, виробників аграрної продукції та держави; сприяти покращенню поінформованості підприємств у сфері поширення інновацій.

Література

1. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект / [Саблук П.Т., Шпикуляк О.Г., Курило Л.І. та ін.]. – К.: ННЦ “ІАЕ”, 2010. – 706 с.
2. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. та ін.]. – К.: ННЦ “ІАЕ”, 2014. – 516 с.
3. Саблук П.Т. Наукові (економічні) центри розвитку сільських територій в управлінні аграрною економікою / П.Т. Саблук, Л.І. Курило // Економіка АПК. – 2014. – № 5. – С. 51-56.
4. Стегней Маріанна І. Інноваційні аспекти сталого розвитку сільських територій в умовах глобальних викликів / Маріанна І. Стегней // Actual problems of economics. – 2014. № 1(151). – С. 297–303.
5. Polishchuk Ya.P. Evolution of rural development in ukraine: european integration dimension / Ya. P. Polishchuk // Innovative Economy. – http://ie.at.ua/English_3_2014/Polishchuk_Ya.P-Evolution_of_rural_development_in_.pdf.